



Wałbrzych 28.06.2024 r.

Pani  
**Agnieszka Dziemianowicz-Bąk**  
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej  
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej  
ul. Nowogrodzka 1/3/5  
00-513 Warszawa

Dolnośląskie Forum Pomocy Społecznej w nawiązaniu do opublikowanych 4 Uchwał Rady Ministrów o numerach 61, 62, 63 i 64 z dnia 19 czerwca 2024 r. zgłasza stanowczy sprzeciw wobec objęcia uprawnieniem do dodatku motywacyjnego tylko części kadry instytucji realizujących zadania z zakresu polityki społecznej- dotyczy Uchwały Nr 62

Koncepcję dodatkowego docenienia pracy osób zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej uznajemy oczywiście za słuszną, to sposób jej realizacji, który z niezrozumiałych powodów wyklucza z programu część pracowników wykonujących istotne zadania z zakresu wsparcia osób i rodzin stawia pod znakiem zapytania sensowność przyjętych regulacji. Arbitralne ograniczenie grupy pracowników uprawnionych do dodatku motywacyjnego powoduje uzasadnione poczucie krzywdy i niesprawiedliwości wśród pominiętych osób, nie służy środowisku, wywołuje konflikty w zespołach i utrudnia kadrze zarządzającej organizację pracy jednostek oraz nadzór nad prawidłową realizacją zadań. Od kilku dni w całym środowisku pomocy społecznej toczą się dyskusje, rozmowy, analizy oraz wybuchają burzliwe spory odnośnie tego, co Państwo zaproponowaliście w przyjętych aktach prawnych.

Na wstępie chcemy po raz kolejny przypomnieć Państwu, jak kolejne rządy wprowadzały nowe zadania dla samorządów, które w oczywisty sposób, choćby poprzez zawieranie w ustawach delegacji dla wójtów, burmistrzów i prezydentów w zakresie możliwego przekazania zadań, były zadaniami ,których ciężar realizacji spadał na instytucje pomocy społecznej oraz na barki ich pracownic i pracowników. W piśmie do Pani Minister oraz podczas spotkania w dn. 19.02.2024 r. w Ministerstwie z Wiceministrem Piotrem Zgorzyńskim tak przedstawialiśmy to czym zajmują się OPS-y:

*„Decyzja o przekazaniu w roku 2003 r. do gmin świadczeń rodzinnych w większości przypadków oznaczała przejęcie ich wypłacania przez ośrodki pomocy społecznej. Zapoczątkowała ona przekazywanie do ośrodków wielu innych zadań, pomimo iż podstawowym zadaniem powołanych w gminach jednostek była i nadal pozostaje realizacja zadań wynikających ustawy o pomocy społecznej.*

*W kolejnych latach do pomocy społecznej przekazano (w ramach świadczeń rodzinnych) świadczenia alimentacyjne, najpierw jako zaliczka alimentacyjna, a później fundusz alimentacyjny, świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze m.in. tzw. „becikowe”, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, a później specjalny zasiłek opiekuńczy czy zasiłek dla opiekuna, świadczenie rodzicielskie, Program „Za Życiem”.*

*W wielu gminach w statutach ośrodków znalazły się zadania dodatkowe m.in. profilaktyka uzależnień (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii), dodatki mieszkaniowe oraz stypendia i zasiłki szkolne.*

*Rok 2010 to nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a obecnie przemocy domowej, która ciężar realizacji tego zadania przesunęła z jednostek policji na gminy, a jego faktyczna realizacja trafiła do OPS-ów. Kolejne duże zadanie jakie zostało przekazane do ośrodków to realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (rok 2011). Wprowadzenie zawodu asystenta rodziny oraz współpraca z pracownikami socjalnymi wymagała zaangażowania w zakresie wypracowania zasad współpracy dwóch zawodów.*

*Grudzień 2014 r. to wprowadzenie Karty Dużej Rodziny wraz z delegacją o możliwości realizowania zadań przez jednostki pomocy społecznej. Rok 2016 to ustawa „Za życiem” i bardzo duży zakres wsparcia rodzin poprzez ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwaną „Programem 500 plus”, a następnie Program Dobry Start. Organizacja tych dwóch była dużym przedsięwzięciem logistycznym w pomocy społecznej. Liczba świadczeniobiorców ośrodków pomocy społecznej znacząco się zwiększyła.*

*Od 2019 roku gminy w formie programów mogą realizować wsparcie dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami poprzez Opiekę Wytchnieniową i Asystenturę Osobistą Osób z Niepełnosprawnościami. Są to zadania dodatkowe dla pomocy społecznej, które wcześniej realizowane były ze środków PFRON przez powiaty czy samorząd województwa.*

*Największym zaskoczeniem dla pomocy społecznej było przekazanie do realizacji dodatków węglowego, dodatków do innych źródeł ciepła, elektrycznego, gazowego czy też uczestniczenie w sprzedaży węgla. Pracownicy musieli realizując to zadanie odnieść się do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, który dotychczas obsługiwały urzędy miast i gmin poprzez wydziały ochrony środowiska, a do których, pomimo właściwego zakresu działań, nie przekazano realizacji zadania. Realizacja tego zadania wiązała się z ogromnym wysiłkiem pracowników wszystkich działów jednostek pomocy społecznej.*

*Oprócz tych wymienionych, które na stałe weszły już w katalog zadań i usług realizowanych na rzecz mieszkańców należy wymienić również programy osłonowe jakie wdrożono w czasie pandemii, a które zostały z nami do dziś czyli Wspieraj Seniora, a później Korpus Wsparcia Seniorów (m.in. opaski bezpieczeństwa). Do zadań pomocy społecznej należało również wsparcie udzielane uchodźcom z Ukrainy, które nadal jest kontynuowane”.*

*W 2024 roku Państwa Rząd wprowadził od lipca kolejne zadanie - bon energetyczny z delegacją dla OPS-ów. Od stycznia 2025 r. zapowiadacie bon senioralny i tutaj również wskazany jest samorząd lokalny z delegacją do jednostek pomocy społecznej.*

*To tylko najważniejsze zadania realizowane w ośrodkach pomocy społecznej jako zadania własne z zakresu zabezpieczenia społecznego, a nie tylko ustawy o pomocy społecznej.*

*Pragniemy przypomnieć, iż podczas spotkania w Ministerstwie członkowie Dolnośląskiego Forum Pomocy Społecznej zwracali uwagę na konieczność konsultowania wprowadzanych aktów prawnych z nami jako specjalistami, tymi, którzy od lat realizują politykę społeczną w środowisku lokalnym. Obiecane nam były konsultacje dokumentów również w zakresie dodatków dla pracowników, a dokładnie programów, o których wówczas mówiono, że są na etapie przygotowywania. Niestety zostały one wprowadzone w trybie typowym dla ostatnich kilku lat, do którego mieliśmy się już okazję przyzwyczaić, czyli bez rzetelnego uwzględnienia głosu zainteresowanych środowisk, czego rezultatem jest krzywdzące pominięcie istotnej grupy osób, do której teoretycznie adresowane są programy. Obecnie akty prawne są już opublikowane, a ich pierwszym widocznym skutkiem jest wzburzenie środowiska, interpretacyjny chaos i mnóstwo problemów z prawidłowym wykazaniem osób, które się do objęcia programami kwalifikują.*

*Czytając wprowadzone Uchwały Rady Ministrów zauważamy, iż dodatki motywacyjne nie mogą być przyznane pracownikom realizującym zadania z zakresów:*

1. świadczeń rodzinnych (zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, rodzicielskie, jednorazowa zapomoga tzw. becikowe, ZDO, świadczenie z programu „Za Życiem”;
2. świadczeń funduszu alimentacyjnego
3. dodatków mieszkaniowych;
4. stypendiów i zasiłków szkolnych;
5. Karty Dużej Rodziny;
6. rehabilitacji zawodowej i społecznej;
7. świadczeń incydentalnych, takich jak dodatki osłonowe, zaświadczenia do programu „Czyste powietrze”, a wcześniej dodatki węglowe, na inne źródła ciepła, elektryczny, gazowy.

Jako uprawnione do otrzymania dodatku wskazano natomiast stanowisko sprzątaczk, informatyka czy prawnika. Oczywiście szanujemy pracę każdego z zatrudnionych, doceniamy ich wkład w funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej i nie podważamy zasadności przyznania im dodatków motywacyjnych. Jednak pominięcie w tym kontekście pracowników przyznających świadczenia rodzinne, od których wymagana jest znajomość wielu ustaw, umiejętność obsługi systemów teleinformatycznych, odpowiedzialność za wydane decyzje (w tym za ich skutki finansowe), a przede wszystkim których praca jest istotną składową funkcjonowania systemu wspierania osób i rodzin jest zupełnie niezrozumiałe. Nie wiemy, jakie założenia stały za przyjęciem takich a nie innych regulacji i nie naszą rolą jest dociekanie, jakie wyobrażenia o tym jak funkcjonują lub jak powinny funkcjonować instytucje i systemy wsparcia społecznego w naszym kraju mają pomysłodawcy opublikowanych programów. Obecnie rzeczywistość jest jednak taka, że zarówno pracownicy realizujący ustawę o pomocy społecznej jak i ci wykonujący zadania z innych, wymienionych powyżej zakresów pracują ramię w ramię, w strukturach tych samych jednostek, w sąsiednich pokojach, z tymi samymi grupami społecznymi i w tym samym celu. Arbitralne pominięcie części naszych pracowników zakrawa na lekceważenie ich ciężkiej pracy i jej znaczenia dla polityki społecznej państwa i samorządów.

W chwili obecnej pracownicy działu świadczeń rodzinnych w wielu ośrodkach informują, iż pójdą na długotrwałe zwolnienia lekarskie oraz mówią o strajku. Chcielibyśmy aby Państwo wiedzieli że to właśnie działu świadczeń rodzinnych w średnich i małych OPS czyli w 70% jednostek w skali kraju będą od sierpnia 2024 r. realizowały bon energetyczny i jednocześnie rozpoczyna się okres zasiłkowy. Już za chwilę gminy będą więc miały poważny problem kadrowy z realizacją wymienionego zadania zleconego. Nie będą też mogły w tym zakresie liczyć na kadrę pomocy społecznej, gdyż powszechnym zjawiskiem jest brak pracowników socjalnych i nawet jeśli wprowadzenie nowego dodatku motywacyjnego przyczyni się do zmniejszenia skali wakatów w tym obszarze, to z pewnością nie nastąpi to w ciągu miesiąca a nowi pracownicy będą musieli zająć się zadaniami z zakresu pomocy społecznej czy przeciwdziałania przemocy.

Ponadto w 2022 roku, w związku z przekazaniem zadania – Programu „Rodzina 500 plus” do ZUS samorządy musiały zmierzyć się z trudną koniecznością zwalniania pracowników świadczeń rodzinnych. Wiele samorządów, aby zatrzymać najlepszych pracowników zaproponował im pozostanie i realizację innych zadań wraz z zadaniami świadczeń rodzinnych. Dlatego też w wielu Ośrodkach realizowane są przez nich także takie zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, jak realizacja programów KWS, AOON czy OW, z których procent za obsługę rzadko wystarcza na wykupienie programu do obsługi, nie mówiąc o utrzymaniu pracownika na poziomie pensji konkurencyjnej na rynku.

W naszej ocenie, jako organizatorów pomocy społecznej, doświadczonych praktyków przyjmując przedmiotowe programy w obecnym kształcie bezzasadnie różnicujemy Państwo kadrę pracującą w instytucjach pomocy społecznej, przez co narażacie się na fatalny odbiór działań Ministerstwa wśród kadr pomocy społecznej i to pomimo przeznaczenia na nie znacznych środków z budżetu państwa.

Niezrozumiałym jest dla nas różnicowanie w dodatku motywacyjnym. Pracownicy zatrudnieni w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2024-2027 zostali uwzględnieni wszyscy, bez oddzielania kadry merytorycznej od pomocniczej.

Ponadto stawiacie w wyjątkowo trudnej sytuacji kadre zarządzającą w pomocy społecznej. W ten sposób różnicujecie kadre i pojawia się pytanie czy kluczową rolę odgrywa pracownik merytoryczny, na którym ciąży odpowiedzialność za podejmowane decyzje czy obsługi/pomocniczy. Co my mamy powiedzieć pracownikom pominiętym w programach, jak wytłumaczyć im tę rażącą niesprawiedliwość, jak w tej sytuacji zmotywować ich do dalszej pracy? Jak przezwyciężyć powstałe wrażenie, że ich praca jest mniej warta i że nie zasługują na uznanie, a o ich motywacje nikt nie dba? A może, postępując konsekwentnie w stosunku do przyjętych regulacji, tego zadania podejmie się Ministerstwo?

Jednostki pomocy społecznej od kilku lat borykają się z problemami kadrowymi. Powstała sytuacja jeszcze spotęguje brak kadry w obszarach, których pracownicy nie zostali objęci uprawnieniem do dodatku motywacyjnego.

Reprezentanci Ośrodków Pomocy Społecznej z całej Polski spotykali się w Ministerstwie w celu uzyskania podwyżek dla wszystkich pracowników (tak jak miało to miejsce w przypadku nauczycieli). Wdrożony program obejmuje okres od połowy roku 2024 do roku 2027, co już wzbudza w wielu pracownikach obawę o zabranie dodatku po tej dacie lub przerzucenie tego zadania na gminy. Niepewność finansowa pracowników może doprowadzić do barku kadry w jednostkach pomocy społecznej. Nadmieniamy, że procent do obsługi zadań jakie realizują min. pracownicy działu świadczeń, nie pokrywa nawet w połowie ich wynagrodzeń i koszty wynagrodzeń spadają na JST, które przy tak wielu zadaniach nie są w stanie dźwignąć dodatkowych kosztów.

Aby jak najszybciej naprawić ten błąd proponujemy skorygować obowiązujący program lub niezwłocznie opublikować kolejny program, który obejmie uprawnieniem do dodatku motywacyjnego wszystkich zatrudnionych w jednostkach pomocy społecznej, a pominiętych dotąd pracowników systemu pomocy społecznej i wsparcia rodziny.



**PRZEWODNICZĄCA**  
Dolnośląskiego Forum Pomocy Społecznej  
**Magdalena Stefańska**

Osoba do kontaktu:

Magdalena Stefańska – Przewodnicząca Dolnośląskiego Forum Pomocy Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu

tel. 785789831, mail: [m.stefanska@mops.walbrzych.pl](mailto:m.stefanska@mops.walbrzych.pl)